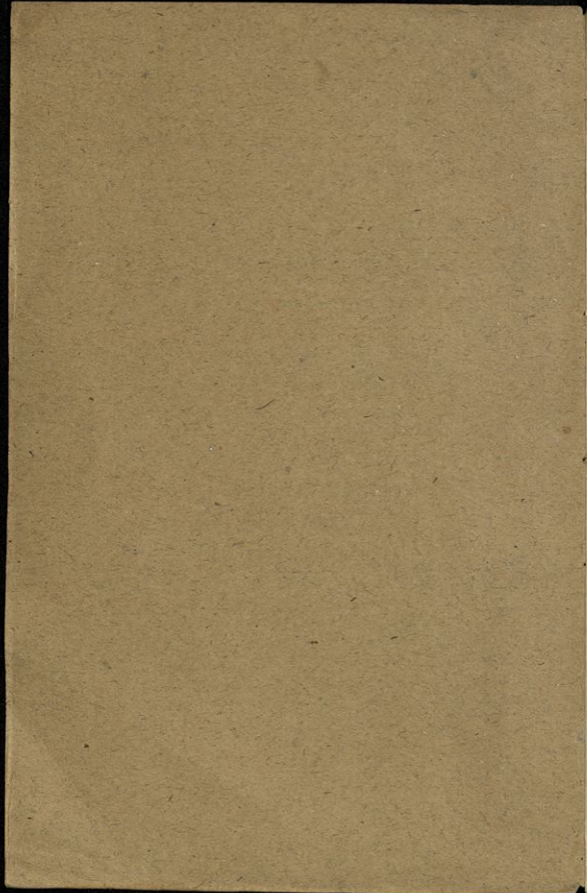

29597, II, C, 9.

9.

1875

O kršansko-previdnem ravnanji

o n i h,

kateri so društveniki zavarovalne družbe

„AVSTRIJA“.

Jesenska pridiga, katera ima vsak letni čas veljavo.

Govoril

Dr. Rihard Peinlich,

kapitular benediktinskega reda v Admontu, knezoškof. sekovski in škof. satmarski konsistorijalni svetovalec, c. kr. šolski svetovalec in gimnazijalni vodja.

Y LJUBLJANI, 1874.

Založila „AVSTRIJA“. — Natisnil RUD. MILIC.

„Bratje! Glejte, da hodite previdno,
ne kakor bedaki, ampak kakor mo-
drijani in čas prav obračate, kajti
dnevi so hudi.“ Ef. 5. 15.

Dr. Richard Pajnič

Y LUBLJANA 1914

Ko se ob času mlatve podi s težkim snopjem polnijo, sadje v polnih jerbasih na prodaj nosi in z veseljem in vriskanjem po vinogradih obiratev začne, — takrat je prišel čas, kateri odškoduje kmeta za trud in terpljenje celega leta. Gospodar, čegar zemljo je Oče nebes in zemlje z blagoslovom obdaril, pozabi dneve skerbi in terpljenja in je nebeških darov prav iz serca vesel.

Pri tem veselji pa ne bode pozabil na skrb, da ima to, kar je pridelal, dobro shraniti, v red spraviti in dobro preračunati, da se mu kaka reč ne spridi ali da ne porabi danes preveč in mu jutri ne zmanjka. Pride dolga zima in potem še le čas setve in dolgega čakanja, da sopet dozori.

Treba je toraj skrbeti, da gre gospodarstvo v dobrem redu, kar se zgodi tudi pri največ gospodarjih. Kedor pa tega ne stori, ga drugi zasmehujejo in zmerjajo bedaka; največo škodo pa ima on sam.

Tako umno gospodarstvo je navadno stara šega in Vi ne delate drugače, kakor je delal Vaš oče, ded in praded.

Dragi moji, čas napreduje in ž njim skušnja in človeški um.

Veliko se je spremenilo in je postalo bolje, kakor je bilo pred desetimi, dvajsetimi ali sto leti in kedor je previden, ne sme zapreti svojih oči pred tacimi preuredbami in zboljški, ampak mora svoje oči dobro odpreti in gledati, da se uči novo spoznavati in ako je dobro za-se obračati.

To nij dolžnost samo previdnosti, ampak tudi dolžnost keršanskega duha, kajti zato je dal Bog človeku um, pamet in prosto voljo, da napreduje, kakor v naravnih re-

čeh in zemeljskih naredbah, tudi v duševnih rečeh, zadevajočih večno zveličanje, ter svoje stanje zboljšuje in utrjuje.

Manj ko je treba popraševati, kakor je pisano v evangeliju od otrok sveta: „Kaj bomo jedli, kaj bomo pili ali s čim se bomo oblačili?“ (Mat. 6) tem bolj bodo hrepeneli po „Božjem kraljestvu in njegovi pravici“.

Ravno zato je pastirju svojih ovčič, to je kršanskemu duhovniku, veliko na tem ležeče, da se njegovemu varstvu izročeni otroci Božji na pravi način posvetnih koristij udeležé, ako se more doseči to na pravičen in kršanski način.

Vsim je znano, da je varčnost velika čednost; toraj Vam hočem govoriti in povedati od nekega posebnega načina varčnosti, kakor so jo izmislili in ustanovili modri in dobrohotni ljudje v prid in korist svojih sobratov.

Hočem Vam govoriti o neki družbi, katera zasluži, da se je dobri kristjanje udeležujejo in jo podpirajo, akoravno ima popolnoma posveten namen. Tu ne gre za pregrešni dobiček in goljufivo obogatjenje edinih, ampak le za vzajemno varstvo in spravljanje dobro naloženih prihranjenih denarjev.

Ime družbe je: Zavarovalnica „Avstrija“ in njeni namen: splošno vzajemno zavarovanje življenja in dohodkov.

Govoril bodem o oni zavarovalnici, ne da bi Vam razlagal njeno popolno upravo, — to nij moja naloga — ampak da veste, da je njen namen popolnoma keršansk, tako, da more imeti vsak duhovnik in pastir Vaših duš popolno zaupanje do nje, ter more Vašo udeležitev pri njej le odobrovati.

Poslušajte me dobor in prosite z menoj sv. Duha za rasvitlenje uma, da boste zamogli iz mojega razlaganja za Vašo dušo pravo korist imeti, kajti sveto pismo Vas opominja: „Bratje! Glejte da hodite previdno, ne kakor bedaki, ampak kakor modrijani, in čas prav obračate, kajti dnevi so hudi“.

Človeško življenje je razpostavljeno toliko nevarnostim, da mora biti vsacemu prva skrb, sebe in svoje pred nasledki nesreče varovati.

V prvi vrsti je smrt, katera vzame velikokrat onega, ki je steber družine: ki jo je redil in zanjo skrbel in katerega ločitev ostale velikokrat v največi revščini in stiski zapusti.

V kaki skrbi mora biti oče, ako se zmisli na smrt in vé, da ni skrbel o pravem času za bodočnost ostale družine.

Skoz varčnost je lahko mogoče v več letih prihraniti si sedanjim razmeram primeren kapital in marsikteri družinski oče bode mislil, da je storil svojo dolžnost, ako si prizadeva djati na stran kak krajcer za silne potrebe.

Toda nij dano vsakemu živeti toliko časa, da si prihrani za svojo družino potrebnih denarjev in večkrat se zgodi, da razpodi osoda z enim vdarcem vse upanje in še tako dobro namene.

Resna volja biti varčen in s prihranjenim bodočnost svojih utrditi, ne zadostuje: treba je najti tudi za to pripravno in potrebno pot.

Moč posameznega nij dosti velika; osoda, ki ga zadene, ga lahko uniči: le združenje mnogih v isti namen stori stvar od nevarnosti posameznih neodvisno, ter jim daje poročstvo doseči ga.

O pomenu tacih družeb nas podučuje vže starodavna povest:

Neki oče je imel več otrok različnega značaja in uma. Rad bi bil imel, da bi bili živeli v edinosti in miru med seboj. Necega dne jih zbere okoli sebe, vzame butaro zvezanih palic in jih položi pred-nje rekoč: „Imel bodem taistega izmed Vas za najboljšega, kateri zamore vse palice na enkrač prelomiti“. Vsak si prizadeva na vso moč, da jih zlomi, toda zastonj. Smehlaje se vzame oče butaro, jo razveže in zlomi palice eno za drugo. „Glejte“, jim pravi, „tako bode šlo tndi Vam; dokler boste združeni Vam ne bo mogel nihče kaj, posameznim pa tudi slaba roka lahko škoduje“.

Mislím, da to resnico vsak lahko sprevidi, vsaj je tudi podlaga človeški družbi in državam. Zatorej je tudi naš ljubljeni vladar in visokodušni cesar to resnico za svoje geslo vzél, ter zapisal na zastavo svojega vladanja: „sè združenimi močmi“.

Posamezen zamore v denarnih rečeh tudi pri dobrih sredstvih za bodočnost svoje družine le malo storiti, kakor nas skušnja vsaki dan uči. Kar pa posamezni ne morejo storiti, to storé zedinjene moči in to še posebno, ako jih je na tisuče vkup.

Tako združenje tisuč in tisuč posameznih močij je „Avstrija“, ki zamore, — skozi združenje močna — zagotoviti svojim udom ali njihovim družinam po določenem času primerne svote (kapitale), za katere se je plačevalo bodi-si do smrti zavarovanca ali pa skoz nekoliko let v obrokih le malo krajcerjev.

Na ta način se more zagotoviti svojim brez premoženja lepa dedšina. Tako se pomore doraslemu sinu, da se more poprijeti kacega obrtnijstva, hčeri do lepe „dote“ ali pa tudi samemu sebi do podpore v starih dneih.

To Vam bodem pojasnil z nekoliko izgledi. N. pr. 30letni mož se hoče zavarovati pri „Avstriji“ tako, da se izplača po njegovi smrti dedičem 200 goldinarjev. Za to zavarovanje bi moral plačati vsaki mesec 48 krajcarjev. Premija se plačuje lahko tudi četr-, pol- ali celoletno.

Zavarujeta se pa lahko tudi mož in žena ob enem in sicer tako, da se izplača zavarovani kapital precej, ko eden izmed nju umrje.

Zavarovanje otrok uzročuje le majhne stroške, z izplačanim kapitalom se jim pa pri začetku kakega rokodelstva ali za možitev zdatno pomore.

Za 2letnega otroka n. pr. se plača, da dobi po dovršenem 20. letu 100 gld. vsak mesec 32 krajcerjev. Ako pa otrok pred 20. letom umrje, se povrnejo vse do smrti vplačane premije.

Tako zavarovanje se sklène lahko tudi s tem pogojem, da po plačnikovi smrti plačevanje premij neha, za-

varovanje pa vendar v popolni veljavnosti ostane. Omejenjena zavarovalnica ima tudi še druge oddelke kakor n. pr. tako imenovana podedovanska društva, to so društva, katera imajo namen, uplačane vloge po pretečenih določenih letih doživelim družstvenikom z obrestnimi obresti in pomnožene z vlogami umrlih nazaj plačati.

Predaleč bi zašel, ako bi Vam hotel razlagati upravo podedovanjskih družeb, to tudi nij niti moja naloga niti moj namen.

Ako si hočete preskrbeti dotična pravila, katera dobite zastonj, se boste iz njih prepričali, da so podedovanjska društva najboljša sredstva preskrbeti samega sebe za stare dni in tudi za otroke. Ona društva so boljša, kakor vsaka hranilnica.

Omenjam samo še, da se vplačane vloge tudi takrat ne zgube, ako zavarovanec pred določenim časom umrje, ali iz kacega uzroka plačevati neha ali ne more. V prvem slučaju se vplačane vloge po smrti zavarovanca s 5% obrestnimi obresti povrnejo, v drugem slučaju pa mora plačnik čakati do konca določenega časa, potem pa se mu izplača v primeri z vplačanimi vlogami.

Ako preudarite to iz stališča človeške previdnosti, boste prevideli, da je tu na Vaši strani velik dobiček v primeri k vplačanim zneskom. Kličem Vam toraj še enkrat z besedami sv. pisma: „Bratje! Glejte, da hodite previdno, ne kakor bedaki, ampak kakor modrijani, kajti dnevi so kratki“.

Nobeden dušni pastir pa ne bi smel govoriti o tem s prižnice, ako bi šlo tukaj samo za časno korist in pozemeljski dobiček. Naše geslo je po besedah Zveličarjevih: „Kaj pomaga človeku, ako ves svet pridobi, svojo dušo pa pogubi!“

Ako bi se z vdeleževanjem pri tej družbi na kak način duši škodovalo, moral bi Vas prositi vsak dober kristjan z vzdignjenimi rokami pri Bogu in vsih svetnikih, da se ne bi dali zapeljati.

Temu pa je ravno nasproti, kajti vdeleževanje pri

tej družbi more pospeševati posredno tudi blagor Vaše duše.

V tem obziru Vam hočem nekaj prav posebnega pred oči postaviti in na serce položiti.

Povejte kako dolžnost ima vsak kristjan, vsak keršanski oče in vsaka keršanska mati gledé časnega življenja? Keršanstvo nas uči, da je dolžnost vsacega človeka skrbeti za svoje telo in življenje, tedaj tudi prihraniti si česa za čas bolezni in kake druge nesreče. Nauk nas uči, da morata misliti oče in mati pri gospodarstvu na svoje otroke, da ne bodo ostali po nju smrti sirote brez pomoči.

Pri bogatinih je v tem obziru, se ve da lahko, — ali bogastvo je zelo negotova stvar in bogatinov je dandanes le malo.

Manj premožnemu, revežu, pa je zelo težko prihraniti si kaj zdatnega, kajti kar si prisluži, seže navadno le iz rok do ust. Ako si prihrani kakove krajcerje, nij vredno — vsaj tako misli večina tacih ljudi — da bi se shranili za slabeje čase, temveč jih dajo rajši za poliček čez mero.

Človek misli, da z malimi krajcerji nij mogoče začeti, zatorej si nikdar nič ne prihrani, in to, ljubi kristjanje, je greh in večkrat tudi vzrok grehov družih.

Glejte! s pomočjo družbe, o kateri govorim, naraste iz malih krajcerjev, katere vplačate vsaki mesec, takošen znesek, da se že izplača pritrpati si nekaterikrat polič ali bokal vina ali pipo tobaka, ki je od več, kajti s tem si morete preskrbeti za-se, ali za one, katere ljubite in za katere morate skrbeti, zdatno pomoč in podporo.

Dragi moji, nij-li taka previdna skrb za Vaše življenje kršanska?

Ne bo li imela taka previdna varčnost dober upljiv na Vaše življenje?

Ne bode-li vse videče oko božje, katero srca in obisti pregleduje, z dopadajenjem na Vas gledalo, ker shranjujete zavoljo Božje ljubezni premoženje od Boga dano, če je tudi še tako majhno, ter ste na keršanski način previdni in varčni?

Taka previdna skrb za vsakdanji kruh nij umazana skopost, ne grda ljubezen do premoženja, kajti kar se prihrani, se shranjuje za dobre in previdne namene.

Vrjamite mi, dragi moji, da v hiši, kjer vlada previdna, kršansko previdna varčnost, biva rad tudi angelj varuh družine, angelj miru in pomaga pozemeljsko življenje lepo in srečno živeti. V tacih hišah se nahajajo najlepše čednosti kršanske družine: veselje do dela, edinnost, ljubezen do bližnjega, — in s to tudi to, kar si ljudje tako zelo želé namreč premoženje.

Torej: „Bratje! Glejte, da hodite previdno, ne kakor bedaki, ampak kakor modrijani in čas prav obračate“.

Ako človek previdi, da je dobro skrbeti o pravem času za to, da se njemu samemu, ali njegovi družini ne bi slabo godilo, če bi vtegnili priti dnevi stiske, nij-li abotno, ako tega ne stori iz presodkov ali lahkomišelnosti?

Dragi moji kristjanje, kar sem Vam povedal, mislim, da Vam zadostuje v spodbujenje, da stvar dobro in natanjko premislite. Drugo prepustim Vaši lastni sprevidnosti in razsvetljivi milosti Božji.

Ozrimo se sedaj na drugo stran dobrote omenjene družbe in pogledjmo, koliko zamore pripomoči k zveličanji naše duše.

Stopimo v duhu v kočo reveža k njegovi postelji in glejmo nanj z resnim obrazom, kajti bliža se njegova zadnja ura. Okoli njegove postelje stojé žalostni in objokani žena in nepreskrbljeni otroci. V telesnih bolečinah, med stokom zadušenihs prs slišite bolnika ne samo nad svojimi mukami tožiti, ampak tudi svojo ženo in otroke obžalovati. Njegovo od smrti vže pol ugasnjeno oko se ozre še enkrat z neizrekljivo bolestjo nanje, kajti on mora umreti in vé, da bodo po njegovi smrti berači. Saj morebiti ne bode še toliko zapustil, da bi mu plačali trugo in pogreb.

Ako ženo in otroke ljubi, ga bode ta misel še huje mučila, nego vse bolečine njegovega telesa. Le eno mu še ostane in to je božja milost in sočutje ljudi,

Toda kake skušnje imamo o usmiljenji ljudi? Se more-li na tako negotovo in trohljivo podporo zanesti? Ta misel pač nij pripravna za tolažbo!

Ako nij sveta vera v njegovem srcu dobro ukoreninjena, je lahko mogoče, da mu te strašne muke v zadnjih trenutkih kršansko smrt opovirajo, kajti zmanjka mu onega potrpljenja in one udanosti v Božjo voljo, katera je na smrtni postelji neobhodno potrebna.

O kako težko umrje človek, čegar oko je obsenčeno od zemeljskih skrbi, namesto da gleda Jezusa Kristusa; čegar srce poka od straha za bodočnost svojih, namesto da bi se zaupno k nebeškemu očetu obrnilo!

Kako vse drugač pa je, ako je skrbel umirajoči o pravem času za bodočnost svojih; ako ve, da po njegovi smrti ne bodo ostali zapuščeni in v revščini; ako vé, da ne bode treba prodati zadnjega oblačila, da se plača grobokop, tem več, da se bode skrbelo za primeren pogreb, ostale denarje prihranjene pa porabilo za druge družinske potrebe.

Ker umirajočemu tedaj zemeljske reči nikakšne skrbi ne prizadevajo in njegove duše ne stiskajo, mu je lahko obrniti vse misli na smrt in na sodbo, in kadar potrka smrtni angelj, izdihne svojo dušo mirno in sè zaupanjem v Božjo milost.

Tak mir za zadnjo uro podaja „Avstrija“ družba za zavarovanje življenja svojim društvenikom, in zato se tudi cerkev ne brani priporočati obilno udeležitev.

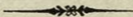
Dragi moji! Kar sem Vam razlagal je le ena stran, le en del vsega. Stvar ima še mnogo dobrih in velevažnih strani, ki so ravno tako premišljevanja vredne, toda čas mi ne dopušča. Vendar Vam daje to, kar sem Vam povedal dosti gradiva za premišljevanje.

Jaz Vam rečem tukaj, kakor govori apostelj: „Prevdarite vse in obdržite naj bolje!“ Premislite stvar dobro in ne dajte se motiti od starih presodkov ne od lahkomišljenih gostilniških kričačev od Vašega sklepa, ampak molite k Bogu za razsvitljenje in storite po izreku „v božjem imenu“.

Mislite pri vsem Vašem dejanji in početji, da boste morali dati enkrat Bogu račun od Vašega gospodarstva, da bode prišla in mora priti ura računa in kedaj pride veste tudi.

Prišla bode namreč po smrti in takrat bo rekel Jezus Kristus v posebni sodbi vsacemu izmed Vas, revnim in bogatim, evangeljsko besedo: daj račun od svojega gospodarstva, to je, daj račun od tvojega življenja na zemlji. Kaj si delal z močmi tvoje duše in tvojega telesa, kaj si delal s tvojim imetjem? Kako si gospodaril? Zakaj si skrbel? In ako je bilo tvoje imetje še tako majhno, ako so bile tvoje roke še tako slabe in tvoj duh še tako omejen, brez odgovornosti ne boš ostal in zgodilo se bode, kakor pravi sv. pismo: Kedor ima veliko, se bode zahtevalo tudi od njega veliko; kedor pa ima malo, se bode zahtevalo malo od njega; od vsacega po njegovi zmožnosti.

Jaz pa želim in bodem Boga prosil, da bi Vi vsi pred Božjim sodnikom sodbo dobro prestali in da bi se v nebesih vsi zopet videli. Amen.

Mislite pri vsem Vašom delanju in početju, da boste
 uspeli dati eokrat hoga račun od Vašega gospodarstva,
 da boste prišli in more biti ure račun in kdaj pride
 vaše tudi.

Prišla bode namreč po smrti in takrat bo rekel Jo-
 zef Kristian v posebnem razgovoru izmed Vas, račun in
 bogatim, evangeljske besede: da račun od svojega gospo-
 darstva, to je, da račun od svojega življenja ne smajši.
 Kaj ei delat z mojim tvoje dušo in tvoje telesu, kaj ei
 delat s tvojim imenjem? Kako si gospodariti? Kaj ei
 delati? In ako je bilo tvoje imetje še tako majhno, ako
 so bile tvoje roke še tako slabe in tvoji dan še tako om-
 ran, brez odgovornosti se boš ostal in zgodilo se bode,
 kakor prvi sv. pisatelj: Kedar ima veliko, se bode zabavalo
 tudi od njega veliko; kedar pa ima malo, se bode kate-
 valo malo od njega; od vsega pa njegovi smotnosti.

Tak pa želimo in bodam hoga prositi, da bi Vi vsi
 prišli hovin sodnikom sodno dobro preštali in da bi se v
 nečasih vsi xupet videli. Amen.

Nadzorništvo
„AVSTRIJE“

za

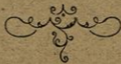
Kranjsko, slovenske krajine Štirske in
Koroške in Istro

ima

JANEZ JEREB

v

LJUBLJANI, na starem trgu št. 155,
kjer se zavarovanja sprejemajo in vsakoršna
pojasnila radovoljno podajajo.

Založila „AVSTRIJA“. — Natisnil RUD. MILIC.

